

Utbildningsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Utbildningsnämnden

Datum:
2023-04-19

Diarienummer:
UBN-2023-02347

Handläggare:
Ingrid Holström

Plan för Uppsala kommuns introduktionsprogram 2023/2024

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar

1. **att** fastställa plan för Uppsala kommuns introduktionsprogram för läsåret 2023/2024.

Ärendet

Uppsala kommuns gymnasieskolor skall erbjuda fyra introduktionsprogram för elever som ännu inte är behöriga till nationellt program i gymnasieskolan. De fyra programmen är:

1. Individuellt alternativ (IM A)
2. Programriktat val (IM V)
3. Språkintröduktion (IM S)
4. Yrkesintröduktion (IM Y)

Intröduktionsprogrammen har sin grund i en tydlig individualisering, med studierna flexibelt organiserade utifrån elevens kunskapsutveckling och förutsättningar, så att elevens mål för utbildningen ska nås. Utbildningen på intröduktionsprogram syftar generellt till förberedelser till nationellt program, annat intröduktionsprogram, annan utbildning eller arbetsmarknaden. Respektive programs syfte beskrivs i bifogat förslag till plan.

Utbildningsnämnden, som huvudman för intröduktionsprogrammen i Uppsala, skall anta en plan för utbildningen i enlighet med 17 kap. 7 § skollagen. Planen för utbildningen ska göra det tydligt vilka intröduktionsprogram som erbjuds, skillnader mellan dessa och hur de är utformade. Planen ska enligt skollagen innehålla:

- Utbildningens syfte och huvudsakliga innehåll
- Utbildningens längd

Utifrån huvudmannens plan för introduktionsprogrammen upprättas en programplan för respektive program på skolnivå samt en individuell studieplan för varje elev. Rektor ansvarar för att såväl programplan som de individuella studieplanerna upprättas.

Beredning

Ärendet har beretts i utbildningsförvaltningen.

Planen skapar en tydlighet kring de olika introduktionsprogrammen som i förlängningen stärker kvaliteten i utbildningen för eleverna.

Näringslivsperspektivet tas till vara genom att samverka kring behovet på arbetsmarknaden sker med branscherna för de olika yrkesintroduktionsprogrammen.

Föredragning

Utbildningsförvaltningen har utifrån Skolverkets stödmaterial tagit fram ett förslag till plan för läsåret 2023/2024. I planen beskrivs bland annat syfte, innehåll och uppföljning för respektive program. Gymnasiets utbud av introduktionsprogram uppdateras årligen utifrån elevernas behov och sökbild samt arbetsmarknadens behov. Planen för 2023/2024 innehåller följande förändringar i jämförelse med läsåret 2022/2023:

- Programinriktat val, IMV, mot Humanistiska programmet utgår
- Programinriktat val, IMV, mot VVS-och fastighetsprogrammet, lärling, utgår
- Yrkesintroduktion, IMY NB, skötsel av utemiljöer och hund utgår.

Programplanerna på respektive introduktionsprogram kommer att presenteras på respektive skolas hemsida samt på kommunens hemsida. En separat broschyr har även tagits fram under året, som åskådliggör de olika programmen och programmens utgångar. I broschyren kan man också läsa om hur det går till att söka till de olika programmen.

Chefen för den kommunala gymnasieskolan ansvarar för hur introduktionsprogrammen placeras på de olika skolorna.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i detta ärende.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 19 april 2023
- Förslag till plan för introduktionsprogrammen, bilaga 1

Utbildningsförvaltningen

Susana Olsson Casas
Utbildningsdirektör

Utbildningsförvaltningen

Plan

Handläggare:
Cecilia Fernvall

Datum:
2023-04-19

Diarienummer:
UBN-2023-02347

Plan för Uppsala kommuns introduktionsprogram 2023/2024

Innehåll

Bakgrund	4
Introduktionsprogrammen	4
Övergripande målsättning och syfte	4
Studier.....	5
Plan för programmet	5
Individuell studieplan	5
Dokument efter introduktionsprogram	6
Skriftlig bedömning.....	6
Grundskolebetyg	6
Gymnasieintyg	6
Sammanställning.....	6
De olika introduktionsprogrammen.....	7
Individuellt alternativ (IM A)	7
Behörighet.....	7
Syfte	7
Före utbildningsstart.....	8
Svenska språket.....	8
Struktur och upplägg.....	8
Innehåll.....	8
Längd	8
Utbildningens uppföljning	8
Programinriktat val (IM V).....	9
Behörighet.....	9
Syftet.....	9
Utbildningens inriktning	9
Struktur och upplägg.....	10
Innehåll.....	10
Längd	10
Uppföljning av elevens utbildning.....	10
Språkintröduktion (IM S)	11
Behörighet.....	11
Syftet.....	11
Före utbildningsstart.....	11
Nyanländ elev	11
Elev som kommer från grundskolan.....	11
Struktur och upplägg.....	12

Innehåll.....	12
Längd	12
Utbildningens uppföljning	12
Bedömning av språkkunskaper	13
Yrkesintroduktion (IM Y)	13
Behörighet.....	13
Syftet.....	13
Arbetslivets behov	13
Svenska språket och modersmål	13
Utbildningens inriktning	13
Struktur och upplägg.....	14
Innehåll.....	14
Längd	14
Uppföljning av elevens utbildning.....	14

Bakgrund

Utbildningsnämnden, som huvudman för introduktionsprogrammen i Uppsala, skall anta en plan för utbildningen i enlighet med 17 kap. 7 § skollagen. Planen för utbildningen ska enligt skollagen innehålla:

- Utbildningens syfte och huvudsakliga innehåll
- Utbildningens längd

Utifrån huvudmannens plan för introduktionsprogrammen upprättas en programplan för respektive program på skolnivå samt en individuell studieplan för varje elev. Rektor ansvarar för att såväl programplan som de individuella studieplanerna upprättas och följs upp.

Chefen för den kommunala gymnasieskolan ansvarar för hur introduktionsprogrammen placeras på de olika skolorna.

Introduktionsprogrammen

Uppsala kommuns gymnasieskolor skall erbjuda fyra introduktionsprogram, för elever som ännu inte är behöriga till nationellt program i gymnasieskolan. De fyra programmen är:

1. Individuellt alternativ (IM A)
2. Programinriktat val (IM V)
3. Språkintröduktion (IM S)
4. Yrkesintröduktion (IM Y)

Programmen har sin grund i en tydlig individualisering, med studierna flexibelt organiserade utifrån elevens kunskapsutveckling och förutsättningar, så att elevens mål för utbildningen ska nås.

Övergripande målsättning och syfte

Utbildningen syftar till förberedelser till nationellt program, annat introduktionsprogram, annan utbildning eller arbetsmarknaden. Uppsala kommun ska erbjuda introduktionsprogram med bredd och flexibilitet för att främja en så snabb genomströmning som möjligt. Utbildningen ska utgå ifrån varje elevs förkunskaper, behov och val. Studie- och yrkesvägledningen och samarbetet mellan grund- och gymnasieskola är viktiga förutsättningar för varje elevs individuella studieplan.

Uppsala kommun eftersträvar ett samarbete med branschorganisationer i syfte att skapa utbildningsvägar som ger goda förutsättningar till ett arbete. När utbildningar organiseras ska det ske på ett sådant sätt att samarbete med berörda nationella program sker så smidigt som möjligt för att underlätta elevens eventuella övergångar. I mån av plats ska utbildning på introduktionsprogram erbjudas vid skolor som också anordnar nationella program.

Studier

Utbildningen på introduktionsprogrammen ska som huvudregel ha samma omfattning som de nationella programmen, d.v.s. heltidsstudier motsvarande i genomsnitt minst 23 undervisningstimmar per vecka. Utbildningen kan göras mindre omfattande i överenskommelse med eleven och vårdnadshavaren (för omyndig elev) om huvudmannen anser att det är förenligt med utbildningens syfte. Utbildningarna bedrivs som skolförlagd eller arbetsplatsförlagd utbildning och består av grundskoleämnen, gymnasiekurser, praktik/APL utifrån elevens behov och intressen samt insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling. Vid behov ska pedagogisk utredning och test genomföras och remiss till annan instans för vidare utredning göras. På språkinstruktion erbjuds alla elever modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmålet.

Plan för programmet

Rektor ansvarar för att ta fram en programplan för respektive program. Syftet är att ge information inför val av studieväg. Programplanen ska vara känd för alla berörda på skolan och tillgänglig på skolans webbsida. Den innehåller i tillämpliga delar följande information:

- behörighetskrav
- syfte med utbildningen
- före utbildningsstart
- krav på kunskap i svenska språket
- inriktning för utbildningen
- struktur och upplägg
- innehåll
- längd
- uppföljning av elevens utbildning
- plats för utbildningen.

Individuell studieplan

En individuell studieplan ska upprättas för samtliga elever. Den ska vara anpassad efter varje enskild elevs behov, önskemål och förutsättningar. Studieplanen ska utgå ifrån ett helhetstänkande och samverka med andra berörda instanser, exempelvis socialtjänsten, ska i förekommande fall eftersträvas i upprättande av planen. Planen utformas senast en månad efter skolstart och ska registreras i IST (elevregister) och innehålla överenskomna:

- grundskoleämnen
- gymnasiekurser och eventuell del av kurs
- arbetsplatsförlagt lärande och praktik
- insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling
- särskilda stödinsatser
- beräknad utbildningslängd
- datum för uppföljning och revidering (minst en gång per termin)
- godkännande av rektor och elev (och för omyndig elev dennes vårdnadshavare).

Dokument efter introduktionsprogram

Skriftlig bedömning

En elev som har läst grundskoleämnena utan att minst ha uppnått betyget E inom ramen för ett introduktionsprogram ska få en skriftlig bedömning av sin kunskapsutveckling i varje sådant ämne.

Grundskolebetyg

En elev som genom studier på ett introduktionsprogram har fått betyg i ett av grundskolans ämnen ska få ett nytt slutbetyg från grundskolan. Det är rektor i gymnasieskolan som utfärdar det nya slutbetyget. Enligt 10 kap. 23§ skollagen har eleven rätt att genomgå prövning för betyg. Det gäller även den som tidigare fått betyg i avslutat ämne eller slutbetyg från grundskolan.

Gymnasieintyg

Efter avslutad gymnasieutbildning på ett introduktionsprogram ska rektor utfärda ett gymnasieintyg som visar vilken utbildning eleven fått. Av intyget ska det framgå:

- Namn på introduktionsprogram och studieväggkod.
- Om eleven fått en utbildning på programinriktat individuellt val anges vilket nationellt program som utbildningen varit inriktad mot. Om eleven fått en utbildning på yrkesintroduktion anges vilket yrkesområde eller yrkesprogram som utbildningen varit inriktad mot.
- Vilka grundskoleämnena och gymnasiekurser som eleven läst och vilka betyg eleven fått. För gymnasiekurser anges antalet gymnasiepoäng som varje kurs omfattat.
- Om eleven läst del av gymnasiekurs anges i förekommande fall kursens namn och det centrala innehållet som eleven genomgått.
- Om eleven genomgått annan yrkesutbildning eller praktik anges detta.
- Om eleven genomgått yrkesintroduktion ska de yrkeskunskaper som eleven fått under utbildningen anges.
- Gymnasieintyget kan även omfatta andra uppgifter.

Sammanställning

En elev som avbryter sin utbildning på ett introduktionsprogram, inte fullföljer utbildningen enligt sin individuella studieplan, övergår till ett annat introduktionsprogram eller ett nationellt program ska få en sammanställning av vilka delar i utbildningen eleven har fullföljt jämfört med sin individuella studieplan. Rektor ansvarar för att sammanställningen upprättas.

Eleverna kan inte få en examen från ett introduktionsprogram. En annan möjlighet för elever som inte är behöriga till nationella program är att gå kvar i grundskolan för att uppnå behörigheten. Eleven har rätt att gå kvar i grundskolan under två år för att på så sätt slutföra utbildningen.

De olika introduktionsprogrammen

Introduktionsprogrammen vänder sig till de elever som inte uppnått behörighet till nationella program i gymnasieskolan. De skilda introduktionsprogrammen har olika behörigheter, vilket delvis beror på att de har olika syften.

Nedan beskrivs de olika programmen mer utförligt. Texterna överensstämmer med de bestämmelser som finns i skollagen och gymnasieförordningen samt Skolverkets riktlinjer (*Plan för utbildningarna på Introduktionsprogrammen, 2016*) för innehåll i de olika programplanerna.

Individuellt alternativ (IM A)

Hemkommunen ansvarar för att alla ungdomar i hemkommunen, som inte är behöriga till ett nationellt program, erbjuds plats på individuellt alternativ.

Behörighet

Individuellt alternativ står öppet för ungdomar som inte har de godkända betyg som krävs för behörighet till ett yrkesprogram. Om huvudmannen för utbildningen finner att det finns synnerliga skäl, får ungdomar som uppfyller behörighetskraven för ett yrkesprogram tas emot på individuellt alternativ.

Hemkommunen ansvarar för att elever från grundsärskolan erbjuds individuellt alternativ. Däremot behöver hemkommunen inte erbjuda sådan utbildning om det med hänsyn till elevens bästa finns synnerliga skäl att inte göra det.

Syfte

Syftet med individuellt alternativ är att eleverna ska gå vidare till yrkesintroduktion, annan fortsatt utbildning eller börja arbeta. Utbildningen får innehålla grundskoleämnen som eleven saknar godkända betyg i och hela eller delar av gymnasieskolans kurser. Det kan också ingå andra insatser, exempelvis motivationsinsatser eller praktik.

Individuellt alternativ präglas av en hög grad av individualisering och utformas utifrån den enskilde elevens förutsättningar och behov. Individuellt alternativ utformas för enskild elev och vänder sig i första hand till ungdomar som inte har behörighet till ett yrkesprogram och som har stora kunskapsbrister och svag motivation, eller till ungdomar som vill ha en mer allmänt inriktad utbildning som förberedelse för annan utbildning.

För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan. Den individuella studieplanen är viktig för att kunna planera och kontinuerligt följa upp elevens kunskapsutveckling. Det är i studieplanen som utbildningens innehåll ska konkretiseras och tydliggöras med utgångspunkt i elevens behov och förutsättningar.

Skolans mål är att varje elev utvecklar sin självkännet och förmåga till studieplanering samt att varje elev medvetet kan ta ställning till fortsatt studie- och yrkesinriktning utifrån sina samlade erfarenheter och kunskaper. Dessa mål är särskilt angelägna på individuellt alternativ.

Före utbildningsstart

För att nå en hög grad av individualisering och för att kunna utforma utbildningen utifrån den enskilde elevens förutsättningar och behov, beskriver skolorna i sina programplaner hur skolans rutin för antagning ser ut.

Svenska språket

För att eleverna ska ha rimliga förutsättningar för att kunna tillgodogöra sig utbildningen på individuellt alternativ kan skolorna beskriva i sin programplan vilka krav som finns på kunskaper i svenska samt beskrivning av hur skolan arbetar med studiehandledning på modersmål.

Struktur och upplägg

Individuellt alternativ ska utformas för en enskild elev. Dock kan skolorna organisera individuellt alternativ till exempel i form av enskild undervisning eller särskilda grupper där all undervisning sker. Skolorna beskriver i sina planer hur skolan arbetar med elevens individuella studieplan samt en beskrivning av utbildningens övergripande struktur och upplägg.

Innehåll

Innehållet i den enskilde elevens utbildning styrs av elevens mål med sin utbildning och dennes förutsättningar. Utbildningen får innehålla grundskoleämnen som eleven saknar godkända betyg i och hela eller delar av kurser i karaktärsämnen och i gymnasiegemensamma ämnen. Även andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling får ingå i utbildningen.

Längd

Längden på programmet individuellt alternativ är inte reglerad i några bestämmelser.

Utbildningens uppföljning

Då längden på programmet individuellt alternativ inte är reglerad i några bestämmelser, så erbjuds utbildningen på ett flexibelt sätt för att möta elevernas behov och önskemål.

Uppföljningen av elevens utbildning sker vid det individuella utvecklingssamtalet. Stor tyngdvikt läggs vid varje samtal på elevens mål med sin utbildning. Det kan då bli aktuellt att eleven övergår till ett nationellt program eller till ett annat introduktionsprogram: programriktat val eller yrkesintroduktion.

Programinriktat val (IM V)

Behörighet

Programinriktat val riktar sig till ungdomar som inte har alla de godkända betyg som krävs för behörighet till ett yrkesprogram, men från grundskolan har godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk och

- i engelska eller matematik samt i minst fyra andra ämnen, eller
- i engelska och matematik samt i minst tre andra ämnen.

Syftet

Programinriktat val syftar till att elever ska få en utbildning som är inriktad mot ett visst nationellt program och ska så snart som möjligt kunna antas till det nationella programmet. Det nationella program som utbildningen är inriktad mot kan vara både ett yrkesprogram och ett högskoleförberedande program.

Utbildningens inriktning

Utbildningen är inriktad mot följande nationella program:

- Barn- och fritidsprogrammet
- Bygg- och anläggningsprogrammet
- Ekonomiprogrammet
- Estetiska programmet
- Fordons- och transportprogrammet
- Försäljnings- och serviceprogrammet
- Hotell- och turismprogrammet
- Naturbruksprogrammet
- Naturvetenskapsprogrammet
- Restaurang- och livsmedelsprogrammet
- Samhällsvetenskapsprogrammet
- Teknikprogrammet
- VVS- och fastighetsprogrammet
- Vård- och omsorgsprogrammet

Möjlighet finns också att läsa programmet inom ramen för ett lärlingsupplägg. Följande program erbjuder detta:

- Barn- och fritidsprogrammet
- Bygg- och anläggningsprogrammet
- Fordons- och transportprogrammet
- Försäljnings- och serviceprogrammet
- Hotell- och turismprogrammet
- Restaurang- och livsmedelsprogrammet

Struktur och upplägg

Utbildningen utformas för en enskild elev. Utbildningen organiseras för enstaka elever som integreras i klasser på nationella program, vilket kan underlätta övergången till det nationella programmet när eleverna blir behöriga.

Utbildningen kan även utformas för en grupp elever och organiseras då på så sätt att eleverna bildar en *egen klass* eller läser *integrerat* med elever på ett nationellt program. I de fall utbildningen organiseras enligt det sistnämnda, underlättas övergången till det nationella programmet när eleverna blir behöriga. Skolorna beskriver i sina programplaner hur undervisningen organiseras.

Innehåll

Programinriktat val ska innehålla de grundskoleämnena som en elev inte har godkända betyg i och som krävs för att eleven ska bli behörig till ett nationellt program. Utbildningen ska också innehålla kurser som ingår i ett nationellt program. Eftersom utbildningen inrättas i förväg och utbildningens innehåll är fastlagt innan eleven söker utbildningen kan det vara lämpligt att planen för utbildningen också beskriver när eleven ska läsa de grundskoleämnena som eleven måste läsa för att bli behörig till ett nationellt program. Vidare beskriver skolorna i sina programplaner för utbildningen när eleven, i den mån som eleven inte har godkända betyg i ämnena matematik eller engelska från grundskolan, ska läsa de gymnasiegemensamma ämnena matematik eller engelska.

Utbildningen på programinriktat val ska också innehålla arbetsplatsförlagt lärande på de utbildningar som är inriktade mot nationella yrkesprogram. Arbetsplatsförlagt lärande behöver dock inte förekomma i den omfattning som anges för nationella program. Skolorna anger i sina programplaner vilka veckor som det arbetsplatsförlagda lärandet äger rum.

Längd

Längden på utbildningen på programinriktat val är inte reglerad i några bestämmelser. Utgångspunkten är dock att det ska vara möjligt för eleven att bli behörig inom högst ett år med de givna förkunskapskraven och med hjälp av det särskilda stöd varje elev har rätt att få.

En betydande andel av eleverna förväntas också kunna bli behöriga till ett nationellt program och klara av sin gymnasieutbildning inom tre år.

Uppföljning av elevens utbildning

Eleven förväntas bli godkänd i de grundskoleämnena som behövs för att kunna antas till angivet program inom ett år.

Om eleven efter den planerade tiden inte har uppnått utbildningens mål att bli godkänd i de grundskoleämnena som behövs för att kunna antas till specifikt program genomförs ett uppföljande samtal med eleven och dennes vårdnadshavare om möjliga orsaker. Samtalet syftar till att komma fram till om eleven ska föreslås söka till annat introduktionsprogram; yrkesintroduktion eller individuellt alternativ.

Skolan har en plan för att följa upp elevens utbildning beroende på hur elevens studier utvecklas.

Språkintröduktion (IM S)

Hemkommunen ansvarar för att alla ungdomar i hemkommunen, som inte är behöriga till ett nationellt program, erbjuds språkintröduktion.

Behörighet

Språkintröduktion står öppen för nyanlända ungdomar som inte har de godkända betyg som krävs för behörighet till ett yrkesprogram och som behöver en utbildning där tyngdpunkten ligger på att lära sig svenska. Målet är att sedan gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning. Om det finns särskilda skäl får även andra elever läsa språkintröduktion.

Syftet

Syftet med språkintröduktion är att ge nyanlända ungdomar en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket, vilket gör det möjligt för dem att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning.

Före utbildningsstart

Skolorna följer Skolverkets Allmänna råd om utbildning för nyanlända elever.

Nyanländ elev

Katedralskolan tar emot elever från Mottagningsenheten för nyanlända (MONY). Det är MONY som tar fram information om elevens tidigare skolgång, modersmål, starkaste språk, starkaste skolspråk, eventuell arbetserfarenhet samt hälsa. Denna information lämnas över till Katedralskolan och förs sedan vidare till mottagande skola.

Katedralskolan kartlägger elevens bakgrund i följande avseenden: Språklig nivå i svenska, kartläggning i engelska för att kunna bedöma kunskapsnivå i ämnet samt kartläggning av litteracitet och numeracitet. Katedralskolan genomför även en kompletterande social kartläggning av och tillsammans med eleven.

Eleven undervisas på Katedralskolan i upp till 6 veckor, under vilka ovanstående kartläggningar genomförs samtidigt som eleven introduceras till studier på språkintröduktion. Efter kartläggningen placeras eleven utifrån kunskapsnivå i svenska på en kommunal gymnasieskola som ger språkintröduktion.

Ansökan kan göras hela året och elever tas in, kartläggs och placeras kontinuerligt.

Elev som kommer från grundskolan

Katedralskolan deltar i informationsmöten med studie- och yrkesvägledare på grundskolan för att informera om programmet språkintröduktion på de kommunala gymnasieskolorna.

Grundskolans svenska som andraspråklärare bedömer elevens kunskap i svenska enligt bedömningsmaterialet *Bygga svenska*. Bedömningen blir ett underlag för nivåplacering på språkintröduktion. Då eleven har betyg från grundskolan följer dessa med till den individuella studieplanen på programmet språkintröduktion.

Beslut om placering av grundskoleelever på språkintröduktion sker under slutet på maj månad vid möte med gymnasieskolornas programrektor, representant från den centrala IM-placeringsgruppen och verksamhetsutvecklare från gymnasieledningen närvarande.

Struktur och upplägg

Språkintröduktion utformas för en enskild elev och utgår från de pedagogiska intentionerna i bedömningsmaterialet *Bygga svenska* som handlar om språkutveckling utifrån att tala, läsa, skriva och lyssna.

Innehåll

Språkintröduktion innehåller undervisning i grundskoleämnena svenska eller svenska som andraspråk. I övrigt ska språkintröduktion utformas utifrån den bedömning som görs av elevens språkkunskaper, och innehålla de ämnen och kurser som eleven behöver för sin fortsatta utbildning. Utbildningen får innehålla grundskoleämnena som eleven inte har godkända betyg i och kurser i gymnasieämnena. Insatser för inkludering och även andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling kan ingå i utbildningen. Innehållet i språkintröduktionen baseras på en individuell bedömning av elevens förkunskaper och de kompletteringar som behövs för att eleven så snart som möjligt ska kunna delta i det ordinarie utbildningssystemet. Det är viktigt att undervisning erbjuds i fler ämnen och kurser så att eleverna ges förutsättningar att snabbt komma vidare i sin utbildning och så att elevernas tidigare förvärvade ämneskunskaper kan utnyttjas. Detta bör finnas beskrivet i elevens individuella studieplan. Vidare bör det göras en kontinuerlig bedömning av elevens språk- och kunskapsutveckling, så att eleven och ämneslärare ser hur progressionen i elevens språkutveckling ser ut och så att ämnesundervisningen kan planeras. Innehållet beskrivs närmare i skolornas programplaner.

Inför elevens framtida val är det angeläget att eleven har fått en så god valkompetens som möjligt för att valen ska bli väl genomtänkta. Denna valkompetens kan utvecklas på olika sätt.

Längd

Utbildningens längd regleras indirekt genom gymnasieförordningens formulering "Inför mottagandet av en elev till språkintröduktion ska huvudmannen i god tid göra en bedömning av elevens språkkunskaper". Elevens kunskapsutveckling i övriga ämnen skall också bedömas för att eleven så snart som möjligt ska komma vidare i sin utbildning.

Utbildningens uppföljning

Hur lång tid det kommer att ta för eleven att bli klar på språkintröduktion bedöms utifrån elevens individuella studieplan och följs kontinuerligt upp. Utbildningens längd beror alltså på varje elevs individuella förutsättningar och mål, vilket kan innebära att eleverna behöver olika lång tid på programmet.

Efter utbildningen erbjuds eleven möjlighet till studier på ett nationellt program, på ett annat intröduktionsprogram, kommunal vuxenutbildning eller folkhögskola. Om det finns särskilda skäl kan rektor besluta att förlänga utbildningen till högst 4 år.

Bedömning av språkkunskaper

Elevens språkkunskaper bedöms med hjälp av Skolverkets stödmaterial *Bygga svenska* (för årskurs 7–9 och gymnasieskolans introduktionsprogram).

Yrkesintroduktion (IM Y)

Hemkommunen ansvarar för att alla ungdomar i hemkommunen, som inte är behöriga till ett nationellt program, erbjuds yrkesintroduktion.

Behörighet

Yrkesintroduktion står öppet för ungdomar som inte har de godkända betyg som krävs för att vara behöriga till ett yrkesprogram. Men om huvudmannen för utbildningen finner att det finns synnerliga skäl, får ungdomar som uppfyller behörighetskraven för ett yrkesprogram tas emot till yrkesintroduktion.

Hemkommunen ansvarar för att elever från grundsärskolan erbjuds yrkesintroduktion. Däremot behöver hemkommunen inte erbjuda sådan utbildning om det med hänsyn till elevens bästa finns synnerliga skäl att inte göra det.

Syftet

Syftet med yrkesintroduktion är att eleverna ska få en yrkesinriktad utbildning som gör det möjligt för dem att etablera sig på arbetsmarknaden eller som leder till studier på ett yrkesprogram.

För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan. Det är viktigt att den enskilda elevens syfte med yrkesintroduktion klart framgår av den individuella studieplanen.

Arbetslivets behov

Den yrkesinriktade utbildning som erbjuds inom yrkesintroduktion kan, förutom att på ett flexibelt sätt möta elevernas behov och önskemål, även möta det behov av utbildningar med olika längd som finns lokalt på arbetsmarknaden. I den mån som en skola erbjuder yrkesintroduktion grundat på en analys av arbetsmarknadens behov i Uppsala kommun, så framgår detta av skolans programplan.

Svenska språket och modersmål

För att även nyanlända elever ska ha rimliga förutsättningar att kunna tillgodogöra sig utbildningen på yrkesintroduktion beskriver skolorna i programplanerna vilka krav på kunskaper i svenska språket och hur skolorna arbetar med studiehandledning på modersmål. Uppsala kommuns gymnasieskolor använder Skolverkets stödmaterial: *Bygga svenska – ett bedömningsstöd för nyanlända elevers språkutveckling*.

Utbildningens inriktning

Inriktningen på yrkesintroduktion är inte reglerat i några bestämmelser. Det innebär att inriktningen antingen helt kan rymmas inom ett yrkesprogram eller att inriktningen

är mot ett yrkesområde som inte finns inom ett visst yrkesprogram. I Uppsala kommun organiseras utbildningen i huvudsak mot yrkesprogram.

Utbildningen är inriktad mot följande nationella yrkesprogram:

- Barn- och fritidsprogrammet
- Bygg- och anläggningsprogrammet
- Fordon- och transportprogrammet
- Försäljnings- och serviceprogrammet
- Hotell- och turismprogrammet
- Restaurang- och livsmedelsprogrammet

Struktur och upplägg

Yrkesintroduktion kan utformas för en grupp elever eller för en enskild elev. Vidare kan elever som läser programmet bilda en egen klass eller läsa integrerat med elever på ett nationellt program. Vissa skolor utformar exempelvis utbildningen med ett paket med kurser för att skapa tydliga och sökbara studievägar med yrkesinriktning för eleverna.

Den övergripande strukturen och upplägget på yrkesintroduktion i Uppsala kommun är antingen att upplägget i huvudsak liknar strukturen på ett yrkesprogram, utformad som en etappindelad utbildning, specifik yrkesutbildning eller ämnesstudier och lärande på arbetsplats. Den enskilda skolans program mål redovisar tydligt den övergripande strukturen och upplägget för yrkesintroduktion på just den skolan.

Innehåll

Yrkesintroduktion ska i huvudsak innehålla yrkesinriktad utbildning. Den får innehålla hela eller delar av kurser i karaktärsämnen och i gymnasiegemensamma ämnen som ingår i gymnasieskolans nationella yrkesprogram eller annan yrkesinriktad utbildning. Utbildningen ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande eller praktik. Yrkesintroduktion får också innehålla grundskoleämnen som eleven saknar godkända betyg i. Även andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling ingår i utbildningen. Skolornas programplaner beskriver i detalj innehållet på respektive skolas yrkesintroduktion.

Längd

Längden på utbildningen på yrkesintroduktion är inte reglerad i några bestämmelser. Detta gör det möjligt för Uppsala kommun att erbjuda utbildningen på ett flexibelt sätt för att möta elevernas behov och önskemål.

Uppföljning av elevens utbildning

För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan. Det är viktigt att den individuella studieplanen följs upp och revideras vid behov. Detta är särskilt viktigt för elever som går gymnasieskolans introduktionsprogram då dessa program saknar egna examensmål. Den individuella studieplanen är därför ett viktigt dokument för eleven och skolan. Skolan har en uttalad förväntan på eleven och en plan för att följa upp dennes utbildning beroende på hur studierna utvecklas.